

Betreft: OPEN BRIEF: podiumkunsten voor dove gebarentaligen

Beste,

Regelmatig krijgt Fevlado de vraag om op haar website een theaterstuk of muzikaal evenement aan te kondigen waarin de acteur/muzikant bijgestaan wordt door tolken Vlaamse Gebarentaal. Heel vaak komt nadien de ontgoocheling: slechts weinig dove gebarentaligen tonen hiervoor interesse.

Fevlado apprecieert dat er een aanbod is van horende voorstellingen die getolkt worden voor dove gebarentaligen. Het voordeel hiervan is dat dit zorgt voor een verhoogde toegang tot de horende wereld om ons heen. Vaak wordt echter vastgesteld dat op deze voorstellingen niet veel dove gebarentaligen aanwezig zijn. Fevlado ziet hiervoor de volgende redenen:

- Een horende tolk VGT in een setting zoals bij een toneel- of een muzikale voorstelling tolkt niet naar zijn/haar moedertaal en dus ook niet naar de taal van de gemeenschap waarin hij/zij opgegroeid is of dagelijks vertoeft, tenzij de tolk een CODA (Child of Deaf Adults) is.
- De acteurs/muzikanten van een toneelstuk of muzikale voorstelling hebben er doorgaans heel wat opleiding en voorbereidingstijd op zitten. Ook zangers brengen hun muziek met een bepaalde emotie die ze zich doorheen het vele voorbereiden en optreden eigen hebben gemaakt. Wat het kijken naar een toneelstuk of bijwonen van een muziekvoorstelling net aangenaam maakt, is de inleving van de acteurs of zanger. Het bekijken van de tolk VGT komt toch nooit helemaal op hetzelfde neer. Het bijwonen van een getolkte voorstelling wordt door veel dove personen dus niet als ontspannend ervaren.
- Meestal gebeurt het tolken van voorstellingen niet op vraag van de Dovengemeenschap maar zijn het tolken zelf of organisatoren van evenementen die het initiatief hiertoe nemen. Deze voorstellingen blijven "horend", voor de dove persoon deel uitmakend van een cultuur die niet de zijne is. Want net zoals de Turkse of Marokkaanse minderheden in Vlaanderen de eigenheid van hun gemeenschap beklemtonen, zijn ook dove gebarentaalgebruikers trots op datgene wat hen bindt: een unieke taal en cultuur. Hoewel dove gebarentaligen veelal dezelfde gewoontes hebben als horende personen, voelen ze zich lid van een culturele en taalkundige minderheid. Ze delen hetzelfde verleden en koesteren dezelfde tradities. Veel dove personen verkiezen dan ook eigen media en podiumkunsten die vanuit de Dovengemeenschap komen.

Fevlado apprecieert de inspanningen van de initiatiefnemers ten zeerste, maar raadt hen het volgende aan als ze een getolkte voorstelling willen aanbieden:

- De Dovengemeenschap heeft nu geen of weinig inspraak in welke voorstellingen getolkt worden. Bij de aankondiging van een evenement of voorstelling kan er vermeld worden dat de mogelijkheid geboden kan worden om een tolk VGT te voorzien. De dove persoon moet dan vooraf een aanvraag doen (bijvoorbeeld een vakje aankruisen) als hij of zij een tolk VGT wenst. Dit systeem wordt gebruikt in de VS en in het VK. Het toont in elk geval dat de organisatie aandacht heeft voor toegankelijkheid en inspanningen wil doen. Via dit kruisjessysteem wordt er dan niet nodeloos een tolk gecontacteerd.
- Als de vraag komt vanuit een doof individu, een dovenclub, een groep dove mensen, ... hoopt Fevlado dat er voldoende bereidwilligheid en middelen kunnen gevonden worden om aan deze vraag te voldoen.

- Wanneer een dove persoon naar een getolkt evenement gaat, weet hij/zij op voorhand meestal niet welke tolken er zullen zijn en wat de kwaliteit daarvan is. Daarom benadrukt Fevlado dat de Dovengemeenschap inspraak moet hebben in de kwaliteitsbewaking van dit soort opdrachten en in de manier waarop de taal verspreid en getoond wordt. De dove persoon die aangeeft dat hij graag een bepaalde getolkte voorstelling bijwoont, moet dus inspraak hebben in de keuze van de tolk.
- Voor grote evenementen die een breder doof/gebarentalig publiek kunnen aantrekken kunnen organisaties vooraf advies vragen aan Fevlado omtrent organisatie en toegankelijkheid. Als een organisator van culturele evenementen een aanbod met verschillende toneel- of muzikale opvoeringen heeft en een aantal van deze wil laten tolken, dan kan die de regionale dovenvereniging contacteren. De regionale dovenvereniging kan dan advies geven over welke opvoeringen het best geschikt zijn, aangezien zij het best weten waarvoor doven het meest interesse zullen hebben. De contactgegevens van de regionale dovenverenigingen kunnen op de website van Fevlado teruggevonden worden.

Als u verdere vragen heeft, kan u ons altijd contacteren via: belangenverdediging@fevlado.be.